

מוסף מיוחד לחג הסוכות-
 "זמן שמחתנו" מבית העלון
 "מדברי המגידים"

עלון מספר- 242

"כי יצפנני בסוכה"

סוכות- תשפ"א

מחיל אל חיל- בין ר"ה
 ויוה"כ לסוכות

הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל שליט"א
 הגה"צ רבי שלמה ברעוודה זצ"ל

הנענועים- חביבות המצווה

הרה"ג רבי יעקב שיש
 שליט"א על חביבות
 המצווה // עמ' 8

יסוד הד' מינים- אחדות

הרה"ג רבי מאיר צימרוט
 שליט"א על האחדות שבד'
 מינים // עמ' 9

רבי דוד ברורמן שליט"א
 השמחה המיוחדת
 בשמחת תורה // עמ' 11

סוד ההקפות-
 10 כניסה לשנה
 החדשה

שמחתם העצומה של
 10 גדולי ישראל בשמחת
 בית השואבה

שיחת חג מרוממת ומחזקת

מפוסק הדור הגאב"ד רבי משה שטרנבוך
 שליט"א על ענייני חג בסוכות

איך לזכות להגעת האושפיזיון הסוכה- דירת עראי לכל
 השנהו חג הסוכות- יסוד מהותי על חיי האדם בעולמו

עמ' 6

דבר העורך

השמחה היתירה בחג הסוכות – במצוות

ברוך ה' ובסייעתא דשמיא, זכינו להגיע לחג הסוכות – "זמן שמחתנו". אנו זוכים מדי מועד ומועד להוציא מוסף מיוחד עם דברי חיזוק מגדולי הדרשנים בדורנו, פנינים מגדולי הדור, ורעיונות מבעלי המוסר הן בדורנו והן בדורות קודמים.

בתורה נאמר – "וְשִׂמְחֶתָּ בַּחֲגֻדָּךְ... וְהָיִיתָ אֶדְ שִׂמְחָה" (דברים ט"ז, י"ד – ט"ו).

כידוע הפסוק הזה נאמר על כל החגים אבל בעיקר על חג הסוכות, חג "זמן שמחתנו".

ידועה השאלה, שבמבט ראשוני היה מתאים יותר לקרוא לחג הפסח "זמן שמחתנו", ואילו לחג הסוכות פחות מתאים הכינוי "זמן שמחתנו", כי כל הזמן צריך לעלות ולרדת להביא אוכל ויש זבובים, וחתולים...? אלא התשובה היא, שאת השמחה לא קובעים לפי התנאים החיצוניים. השמחה היא עבודה פנימית, שכל אדם ואדם צריך לעבוד עליה בתוך ליבו.

ברגע שאדם מגיע לסוכה הוא צריך לשכוח מכל הדאגות שסבבו אותו במשך השבוע, לשבת ולאכול בשמחה בסוכה.

אלא עדיין צריך להבין, כך שואל הגאון מווילנא, נכון שחג הסוכות נקרא "זמן שמחתנו", אבל איך ברגע שאדם מגיע לסוכה הוא יכול לשכוח מכל הצרות שסבבו אותו, האדם הוא לא מכונה אוטומטית שמעבירה מצבי רוח בלחיצת כפתור?

מבאר הגאון מווילנא יסוד, על פי דרכו במשל, ליתומים שהתייתמו מאביהם ומינו אפוטרופוס על כספם שישחזר בכסף וירוויח ליתומים וכך יוכלו להתפרנס, והנה היתומים אין להם ידיעה תמידית אם הכסף שלהם הרוויח להם או הפסיד, רק מפקידה לפקידה בשעה שהאפוטרופוס אומר להם כעת עליכם לשמוח, הם מבינים שנהיה להם רווח מהמעות, והם אכן נהיים שמחים, ולפעמים להיפך שהוא אומר להם היום עליכם להיות עצובים הם מבינים שהפסידו והם עצובים.

והנמשל – אומר הגאון מווילנא, שאנו מקיימים מצוות אבל לא יודעים כמה מקבלים על כל מצוה, ולכן בסוכות שהקב"ה אומר תהיו שמחים שאתם מגיעים לסוכה, יש להבין שיש לנו בו רווח רב במצוות של סוכות והם יקרות וחסובות, וממילא נשמח כשנזכור את זה. וממילא, יותר ממה שיש כאן 'מצוה' לשמוח שיש לנו 'ידיעה' שהקב"ה מבשר לנו – כדאי לכם לשמוח. יהי רצון שנזכה לשמוח בסוכה.

מוסף "כי יצפנני בסוכה מבית העלון "מדברי המגידים".

עריכה ועיצוב: אריאל שוורץ

תמונות: ארכיון מדברי המגידים, מלכות וקסברגר.

לתגובות הערות או הארות ניתן לפנות למייל –

merav_v2@walla.com

”מדברי המגיידים”

מזיזיל אל זיזיל

”כי יצפנני בסוכה”

הגה”צ רבי שלמה ברעוודה זצ”ל

מגיעים הימים שלאחר יוה”כ, ואנחנו מתכוננים לחג הסוכות, ויש כאן דבר פלא. אנחנו צריכים לעשות שני דברים: דבר ראשון, לבנות סוכה. היום קונים סוכה מוכנה אם יש כסף, וכל שנה מחדשים כל מיני סוכות כאלה, עד שעוד מעט לא ישאר מהלוייתן שום דבר בשביל לעשות סוכה... אבל פעם היו צריכים להתאמץ. אני זוכר כשהייתי בונה סוכה, לא גמרתי כמעט עד הרגע האחרון, עוד מסמר, עוד משהו לתקן, ובסוף הכל היה מתנדנד... נשים מעידות שיש בעלים עם שתי ידיים שמאליות, שבמשך השנה שום דבר הם לא יכולים לעשות, אפילו בורג הם מכניסים הפוך... לתקן משהו? ”אני לא אינסטלטור”, ”אני לא נגר”, ”אני לא מהנדס”.

והנה מגיע סוכות - וכל בעל נהיה המהנדס הראשי של העיריה!! אשתו עומדת שם ומשתוממת: ”פתאום אתה יכול להחזיק פטיש ביד? חשבתי שאתה לא יכול!” - ”אל תפריעי לי עכשיו, אני באמצע המצווה!”. וכך הוא מזיע, והולך וקונה את הדפנות והקרשים הכי טובים, שיחזיקו אלף שנה. אח”כ הוא נותן כסף לאשתו לקנות קישוטים לסוכה, עד יכולים לחשוב שזה ארמונו של שלמה המלך, והבנות העצלניות האלה קמות לתחיה, והאמא מטפסת על סולם באמצע הבישולים, והבנות אומרות תהילים שהיא לא תיפול, מדריכות אותה לתלות עוד פרח כאן ועוד אחד שם... הרי זה רק לשבעת ימים, ואח”כ מחריבים את הכל ולא נשאר זכר מהסוכה, אז מה קורה כאן?

דבר שני, צריכים כסף רב לד’ מינים. כבר שנים על שנים אני מקשה, שבמשך השנה אנו רואים בין אחינו בני”י טיפוסים שונים: ישנם נדיבי לב, יש בינונים, ויש קמצנים. ’קמצן’ הוא אדם שלא שולט ברוחו, וכשצריך להוציא פרוטה מכיסו - הוא מרגיש שהולך למות... אוי ואבוי לאשתו, אוי ואבוי לבניו ובנותיו, ואוי ואבוי למי שזקוק לצדקה כשפוגש אדם כזה... זה אדם קצת ’חולה’, ורבונו תם בספר הישר קורא לו בשם מסוים. מצב כזה קיים כבר מדורי דורות, שיש ויש סוגים שונים בישראל.

והנה מי שהוא קמצן בטבע, יסכים לקנות דבר שקיים לחמישים שנה, ממתכת חזקה כדי שלא ישבר וישאר לתמיד. אבל לומר לקמצן להוציא כסף על דבר זמני - זה סוף העולם בשבילו! והנה ד’ מינים הם גידולי קרקע בסה”כ, לולב הוא ענף עץ, אתרוג הוא פרי, הדסים וערבות הם צמחים, כמה זמן לאחר סוכות הם ישרדו? הם מתייבשים או נרקבים. במצווה זו משתמשים בכלים הזמניים ביותר שיש בכל המצוות, היום האתרוג הוא חי - ובעוד חודש זכרוננו לברכה... שקמצן יקנה דברים כאלה? הייתי חושב שהוא יקבל התמוטטות עצבים. והנה אנחנו רואים שכל אחד ואחד מישראל לא מקמץ בד’ מינים!

היה פעם עשיר קמצן אחד בחו”ל, שהייתי צריך לבקר את חתנו. חתנו שהוא ת”ח הגיע מארץ רחוקה, ונכנסתי לבקרו. כשאני יוצא, הוא ניגש אלי ואומר לי כך: ”אני רוצה להראות לך כבוד הרב משהו”. הוא מכניס אותי לחדר בתוך חדר, מוציא קופסא, מוציא מהקופסא אתרוג, ושואל: ”ראית פעם אתרוג כזה מהודר?”, הוא יוצא מכליו ממש, ומספר לי שהוציא עליו הון רב. אני לא יודע מה זה הון רב, אבל הוא יודע, כל מספר אצלו הוא עם הרבה אפסים... ואני רואה שהוא שמח להוציא כ”כ הרבה כסף! ”אף פעם לא שילמתי סכום כזה, אבל אם היו מבקשים ממני אפילו פי עשר - הייתי מוכן לשלם!”. אני עומד ומשתומם, הייתי חושב שהוא ישכב על הארץ ויתאבל על כספו, אבל לא! הוא שמח שהוציא את הכסף, מה קורה כאן, איזו זריקה נתנו לו? מישהו פעם רצה לתרץ לי, שאחרי יוה”כ אנחנו כאלה קדושים, שרוצים רק לעשות מצוות. אבל זה לא מתרץ את הקמצנים, אני יכול לומר לכם שקמצן נשאר קמצן... אז מה קרה פה?

התשובה על זה היא, שאת הכח זה קיבלנו ממה שעשו אבותינו אותם ימים במדבר, וזה נתן לנו את כל התנופה הזאת. מה עשו בני”י מיוה”כ עד ט”ו בתשרי? ”ואהבת בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאודך”. לשני בקרים הביאו כ”כ הרבה כסף זהב ונחושת ועורות אילים מאודמים, מה לא הביאו, דברים הכי יקרים בעולם, פשוט זרקו עוד ועוד ועוד, עד שזה הכניס בתחושה של

כלל ישראל לדורותיו שבארבעה ימים אלו אנחנו נותנים נדבות למצוות בלי שום יוצא מן הכלל, ועושים את זה בכל לבבנו נפשנו ומאודנו.

זה המקור לכך שכל אחד מחפש את הלולב הכי טוב ויקר, והאתרוג המהודר ביותר, ולא אכפת לו על המחיר. וזה המקור שכל אחד שבמשך כל השנה לא יכול לעשות כלום בידיו, פתאום הוא בונה סוכה כמו המהנדס הראשי והנגר המומחה ביותר, כמו שאמר הפסוק: "ראה קראתי בשם", כמו שהקב"ה נתן חכמה בינה ודעת במדבר, כך הוא נותן לאלה שבונים את הסוכות, וכמו שגם הנשים השתתפו במשכן, גם להן נותן הקב"ה את הרוח לעסוק בקישוט הסוכה למעלה משכל אנושי. מילא על דירה שנשארת לחמישים שנה, אבל איך משקיעים בדבר כ"כ זמני, על דירה של שבעת ימים? כן, את זה ירשנו מאבותינו בימים שבין יוה"כ לסוכות.

**הרה"ג רבי מרדכי
נויגרשל שליט"א**

"כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני".

האם זה המקום להסתתר? בסוכה? באוהל? והרי סוכה כשרה אינה מהוה מסתור מאויב כלל? הגג דליל ועשוי מפסולת גורן ויקב. הדפנות – כמה קרשים שבין אחד לשני פחות משלשה טפחים ודי והסוכה כשרה, ובכלל נפסק להלכה כי "סוכה דירת עראי בעינן". האם יש בה, בדירת העראי הזו, כדי להגן מאויב? להיות צפון ממבקש הנפש? ומהו האהל שבו ניתן להסתתר, ומהו הצור המרומם?

פסוק זה נדרש כאמור על חג הסוכות והוא בא אחרי הרמזים על ראש השנה ויום הכפורים – אורי בראש השנה וישעי ביום הכפורים.

אחרי שעבר עלינו ראש השנה מלא האור האלוקי ונושענו ביום הכפורים, יכולים אנו לצפות שהסוכה תצפין אותנו והאוהל יסתיר אותנו. זאת בתנאי שפינו ולבנו היה שווה בימים הנוראים ההם.

מספרים על דרשן שנושא דרשתו היה מידת הבטחון. נענה ואמר: "יודעים אתם עד היכן מגיעה מידת הבטחון? - גם אם יכנס לכאן, לבית המדרש הזה, אריה שואג, הבוטח בד' חסד יסובכנו ולא ירא ולא יזוע ולא יקום ממקומו".

עוד מילתו על לשוננו, וכלבלב קטן, פודל חמוד למראה, נכנס לבית הכנסת... ראהו הדרשן ומרוב בהלה קפץ דרך החלון... הוציאו את הכלב והחזירו את הדרשן כשהוא עדין מתקשה להתגבר על הרעד שתקף אותו מחד. שאלוהו: "האם היה זה חוסר בטחון?" ענה – "חלילה, היה זה ליתר בטחון"...

אם באמרנו "אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה" פינו ולבנו היה שווה, אם בדברנו על היותנו חוסים בצל ש-ק-י היה לבנו מלא במשמעות המילים שפינו הוציא בניגון וברגש ולפעמים גם בקול גדול, הרי גם דירת עראי חלושה למראה וגם אהל דל יוכלו להוות מקום הצפנה ומקום הסתרה, וזאת מפני ש"בצור ירוממני" וכפי שאומר המלבי"ם: "כי מה שאסתר בסתר אהלו - יהיה מעוז ומגדל עוז מפני אויב כאלו בצור ירוממני - עד שלא יוכל שום אויב לעלות אלי".

העבודה של ראש השנה ויום הכפורים מכינה אותנו לחג הסוכות וחג הסוכות מהוה מבחן אם אכן עברנו את ימי ההכנה בהצלחה.

• • •

**"מדברי
המגידיים"**

מזיזיל אל זיזיל

**"כי
יצפנני
בסוכה"**

הגמרא במסכת עבודה זרה מספרת, כי לעתיד לבוא כשיבואו אומות העולם ויגלו כי מי שלא היה לו עסק בתורה אין לו שייכות לשכר העולם הבא, יבקשו שהקב"ה יתן להם הזדמנות שניה. ו"אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו", כלומר, אין הוא מתווכח, אינו מכה על השלחן להדגיש את צדקת דבריו כדרכם של נואמים כשאין בידם טיעונים משכנעים. הוא פשוט נותן לדברים להוכיח את עצמם מאליהם.

אומר להם: מצוה קלה יש לי וסוכה שמה וכל אחד בונה לעצמו סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה כבתקופת תמוז והם מבעטים בסוכה ויוצאים, באותה שעה יושב הקב"ה ושוחק עליהם שנאמר, "יושב בשמים ישחק ד' ילעג למו". שואלת הגמרא והרי גם יהודי יצא מן הסוכה לעת כזאת שהרי מצטער פטור מן הסוכה? אומרת הגמרא: "ישראל מי מבעטי".

כל אחד יכול לשבת בסוכה, אך לא כל אחד יכול להרגיש בה בטחון שמחה והתעלות. היושב בסוכה אחרי שהתרומם בימים הנוראים, מצטער כשהוא מצטער ופטור מן הסוכה. האחרים – שמחים לחזור לביטחון המוצק והמזויף של הבית הארצי.

עת שערך הגר"א גלות הגיע לפונדק אחד וישב עטור בתפילין כדרכו. נכנס הפריץ שתמיד בא להציק ובראותו את מראה פני הגר"א והתפילין המעטרות אותן, נבהל וברח.

שאל אותו בעל הבית – מה גרם לפריץ העריץ לברוח?

אמר לו הגר"א, הרי נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך" ודרשו חז"ל, "אלה תפילין שבראש". לא פלא שאחזתו בהלה למראה התפילין שבראש.

אמר לו הכפרי: לא יתכן שזו הסיבה שהרי פעמים רבות ראני בתפילין ולא נבהל כלל? ענה לו הגר"א: לא נאמר שתפילין שעל הראש יגרמו לאומות העולם יראה, אלא תפילין שבראש. התפילין צריכות להיות בראש ולא סתם על הראש.

גם הרגשת העמידה על הצור, הרגשת הרוממות מעל הטבע צריכה להיות צרובה עמוק בלב ולא מן השפה ולחויץ. הרגשה זו נרכשה הן בראש השנה והן ביום הכפורים.

בראש השנה המלכנו את הקב"ה ובמה? – בשופר. תקיעת השופר היא המצוה היחידה שמקיימים בנפיחה, נפיחה זו מעוררת זכרונה של הנפיחה בה היה האדם לאדם, שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה", ואמרו חכמינו: "מאן דנפח מדידה נפח". הנפיחה הזו יצרה קשר ישיר של זרימת חיים בין הבורא הנעלה מכל לאדם...

כשפקח האדם את עיניו והיה לנפש חיה היה באותו רגע עצמו בשיא הרוממות. רגע זה היה ראש השנה. בראש השנה כשאנו תוקעים בשופר אנו משחזרים את אותה רוממות בנפחינו בשופר אנו מזכירים את הקשר הישיר של זרימת חיים בין הבורא לבינינו. ועדיין יש כתמים החוצצים – "כי אם עוונותיכם היו מבדילים" (ישעיהו נ"ט ב') – ביום כיפורים נכנס כהן גדול בשליחותנו ובשמנו לפני ולפנים. מה נהדר היה מראה כהן, ומה נהדרים שולחיו!! חוט שני הופך ללבן וכולו הפך לבן – טהור הוא, ונושע מכתמי העוונות!

עם רוממות כפולה זו של האור והישועה אנו מגיעים לעמוד על אותו צור מרומם שמשם גם סוכה קלה וגם אוהל דל מהווים מקום מסתור, כי מאומה לא חשוב מלבד שהשכינה שורה שם לצידנו וכשהזברים צבורים בלבנו עמי הארץ יראים כמו שיראו מתפילין שבראש.

"מדברי

המגידיים"

מזחילי אל זחילי

"כי

יצפנני

בסוכה"

מרון פוסק הדור הגאב"ד רבי משה שטרנבוך שליט"א בשיחת חג מיוחדת ומרוממת על חג הסוכות

חג הסוכות – יסוד מהותי על חיי האדם בעולמו
 || הסוכה – דירת עראי לכל השנה || הדרך לזכות להגעת האושפיזין || סוכות זמן שמחתנו – הזמן שבו עובדים את הקב"ה באהבה ושמחה

חג הסוכות יש בו יסוד מהותי על חיי האדם בעולמו

בגמ' בע"ז (ג' ע"א) מבואר שלעיתיד לבוא ייטענו אומות העולם שגם הם רוצים לזכות לחיי העולם הבא, והקב"ה נותן להם את מצוות סוכה לקיימה, ומיד כל אחד ואחד מהם עושה סוכה בראש גגו, והקדוש ברוך הוא מקדיר עליהם חמה כתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מהם מבעט בסוכתו ויוצא, ע"כ.

וראוי להבין למה בחר הקב"ה דווקא את מצוות סוכה לבחון על ידה את אומות העולם יותר מכל המצוות?

נראה בביאור העניין שבאמת מצוות סוכה היא אבן פינה ויסוד לכל חיי האדם, שהרי הסוכה צריכה להיות "סוכת עראי" כדי שנשריש בקרבינו שכל העולם הזה הוא עראי לעומת חיי נצח שנזכה בהם לעתיד על ידי תורה ומצוות שנאסוף כאן בעולם הזה, [וכמו שנאמר (דברים ט"ז י"ג) "חג הסוכות תעשה לך", והיינו שהסוכה תהיה "לך" – ללמדך שהעולם הזה הוא עראי בעלמא], ולכן כאשר באים לבחון את אומות העולם אם הם ראויים לחיי העולם הבא, יש לבדקם בתכלית חייהם ומהו משמעות עיקר החיים שלהם, ומצוות סוכה היא המצווה שעל ידה אפשר לבחון אותם מהו יסוד חייהם – עוה"ז או עוה"ב, וכאשר הם בעטו במצוות סוכה, הם הוכיחו בזה שתכלית חייהם היא העוה"ז ואינם מסכימים לקבל שחיי העוה"ז הוא עראי, וממילא אינם שייכים כלל לזכות לחיי העוה"ב.

[וזהו מה שנאמר בתורה (ויקרא כ"ג מ"ב) "כל האזרח בישראל יישבו בסוכות", והדגישה תורה האזרח ב"ישראל" כי הגויים אינם שייכים כלל למצוות סוכה מאחר שתכלית חייהם הוא עולם הזה, ואין להם שייכות למצוות סוכה שמצוותה הוא לקבוע שחיי העוה"ז הם עראי].

ומה שהקב"ה ניסה אותם דווקא באופן זה שהקדיר עליהם חמה, נראה דהיינו משום שהמבחן האמתי לאדם הוא דווקא אם הוא מסוגל לחיות חיי צער עבור קיום המצוות, שאם מסכים לחיות חיי צער בעוה"ז עבור קיום המצוות, הרי בהכרח שהחדיר לנפשו שהעיקר הוא עוה"ז וכדאי לו להצטער כאן בעולם הזה כדי ליהנות לעתיד בחיי נצח בעולם הבא, ולכן עיקר המבחן של אומות העולם היה בשעה שהקב"ה הקדיר עליהם חמה – והוקשה עליהם מאוד קיום המצווה, וכאשר בעטו במצוות סוכה, הוכיחו בזה שהנאה רגעית בעולם הזה שווה אצלם הרבה יותר מחיי נצח, ובזה הוכיחו על עיקר מהות חייהם שאינם שייכים לעולם הבא.

דירת עראי לכל השנה כולה

בפרשת וישלח (בראשית ל"ג י"ז) כתוב "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות על כן קרא שם המקום סכות". וראוי להבין מדוע קרא למקום סכות על שם מקום מקנהו, והלא לעצמו עשה בית, והיה ראוי לכאורה לקרוא למקום ע"ש ביתו ולא ע"ש מקנהו?

ונראה שיעקב אבינו רמז לנו כאן יסוד גדול, שגם חיי קבע בבית הם עראי כמו בסוכה, שכל העוה"ז הוא עראי ביחס לחיי העולם הבא שהוא העיקר, ולכן קרא שם המקום סכות כדי שנזכור תמיד שאפילו כשנמצאים בבית, זהו חיי עראי כמו סוכה.

ידוע המעשה עם ה"חפץ חיים", שפעם הגיע עשיר מאמריקה לבקר אצלו, והיה סבור שביתו של גדול הדור יהיה בית מפואר כראוי לכבוד התורה, וכשהגיע לביתו השתומם כשראה שהחפץ חיים גר בבית קטן כמו צריף, פשוט מאוד, ואין שם רהיטים אלא רק כמה כסאות ושולחן. שאל העשיר את החפץ חיים למה הוא חי ללא רהיטים, השיב לו החפץ חיים "והיכן הרהיטים שלך? אמר לו העשיר בביתי יש לי רהיטים מפוארים, אבל עכשיו כשאני הולך בדרך אין כדאי לי להביאם עמי, השיב לו החפץ חיים, גם אני בדרך, ואמנם אני גר בארץ אבל זהו רק בדרך עראי ואין כדאי לי לקנות רהיטים לביתי.

"שאל העשיר את החפץ חיים למה הוא חי ללא רהיטים, השיב לו החפץ חיים "והיכן הרהיטים שלך? אמר לו העשיר בביתי יש לי רהיטים מפוארים, אבל עכשיו כשאני הולך בדרך אין כדאי לי להביאם עמי, השיב לו החפץ חיים, גם אני בדרך, ואמנם אני גר בארץ אבל זהו רק בדרך עראי ואין כדאי לי לקנות רהיטים לביתי"

וכעין זה הוי עובדא בהגה"ק רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, שפעם הגיע לירושלים הגביר הנודע ר' אנשיל רוטשילד זצ"ל מפרנקפורט, וביקש שרוצה לבקר את גדול הדור, והציעו לו לבקר את הגה"ק רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, ואכן נכנס אצלו וראה שגר בבית ריק כמעט בלי רהיטים, ותמה ואמר שמעתי עליך שאתה ראש בני ישראל, וא"כ למה אתה גר בדירה כזאת, והשיב לו הגה"ק "מה ששמעת לאמר שאני גדול כ"כ בתורה טעות היא בידך, אמנם המעט שאני כן יודע זהו רק מפני שאני גר בדירה כזאת, שאילו הייתי גר ומתעסק בדירה יפה כפי שאתה מציע, גם את המעט הזה שזכיתי להיות לא הייתי.

הדרך לזכות להגעת האושפיזין

בוזה"ק איתא דהאושפיזין באים לסוכה רק אם מזמינים אותם, ונראה דאין הכוונה שאומרים הנוסח של עולו אושפיזין, אלא הכוונה שמכינים עצמינו להיות ראויים שיבואו לסוכה, וזהו על ידי שנקבל על עצמינו לנהוג במידה הנוהגת באותו היום, ולמשל בהזמנת אברהם אבינו יקבל על עצמו מידת החסד, ובהזמנת יצחק אבינו יקבל על עצמו מסירות נפש – הרומז על מידת הגבורה, וכן בהזמנת יעקב אבינו יקבל על עצמו תורה דהיינו אמת, וכן הלאה על זה הדרך, ובוזה אנו מראים שרצוננו להתקרב לגמרי להקב"ה ולבטל כל המחיצות המבדילות, ואף אם לא זכינו לזה ואין אנו אווזים בדרגות האושפיזין אמנם אנו מראים שאנו משתוקקים למדריגות אלו, ועי"ז זוכים להביא את האושפיזין לסוכה.

שבעים פרים לאומות העולם

בחג הסוכות היו מקריבים בבית המקדש שבעים פרים, ומבואר בגמרא (סוכה נ"ה:) שזהו כנגד אומות העולם, ובפשוטו הדבר תמוה מאוד מה לנו ולהם בעת שמחתנו, ואיך מתערבים אומות העולם בחג שמחתנו בקב"ה?

ונראה לבאר בזה ע"פ דברי הגר צדק הקדוש מוילנא שנסרף על קידוש ה' כשלא נכנע לרצון משפחתו לשוב לנצרות, וסמוך ממש לשריפתו ביקשו ממנו השורפים שלא יתנקם בהם לאחר מותו, והתנצלו שהם לא אשמים במיתתו אלא הם רק מקיימים את הפקודה שקיבלו ממשפחת המלוכה לשרפו, השיב הגר צדק ואמר להם: "זכי אתם סבורים שכאשר אעלה לשמים אני עוד אחשוב על הנקמה בכם, והלא למה הדבר דומה, לבן מלך יורש העצר שכשהיה ילד קטן שיחק עם חבריו הילדים בחול ואבנים, ותוך כדי המשחק זרק אחד הילדים איזה אבן ופגע בו, ואמר לו בן המלך "כאשר אגדל ואהיה מלך אז אנקום בך", והנה פשוט שכאשר גדל ונעשה מלך כבר לא עניין אותו כלל דברי הבל כאלו בשעה שכל המלוכה שלו, ואמר להם הגר צדק, כאשר אגיע לעולם האמת ואזכה ליהנות מזיו השכינה, הנקמה תחשב בעיני כהבל וריק שאין בו ממש, שהרי אזכה אז לתענוג אמיתי שאין כמוהו - להתענג מזיו השכינה, והנקמה תחשב אצלי כמשחק ילדים שאינו תופס מקום אצל מלך רם ונישא.

ועל פי זה יש לבאר הטעם שאנו מקריבים שבעים פרים לאומות העולם בחג הסוכות, כי בסוכות זמן שמחתנו שאנחנו עובדים את הקב"ה באהבה ובשמחה, אנחנו כל כך שמחים עם הקב"ה כאב עם בנים, עד שמרוב התענוג וההנאה הגדולה שיש לנו מהדבקות והשמחה בהקב"ה, כבר לא מעניין אותנו הנקמה באומות העולם, ויתרה מזו, אנו גם מסכימים שהקב"ה ייתן להם איזה הטבה מועטת, ולכן אנו מקריבים קרבנות גם בשבילם, שאין מזיק לנו כלל שיהא להם גם הטבה בשעה שאנחנו כל כך דבוקים ושמחים בקב"ה, ואשרינו שזכינו לכך.

טעם המנהג בהושענא רבא לחבוט בקרקע

נהגו בהושענא רבה לקחת ערבה ולחבוט אותה בקרקע, ויסודו הוא ממנהג הנביאים, ולא נתבאר שורש הטעם והרמז בזה, ונראה לבאר בזה בפשיטות, דהנה ידוע שערבה אין לה טעם וריח, והומזת על פושעי ישראל שאין להם טעם וריח, ונראה דרך בזמן שהייתה הערבה אגודה יחד עם הלולב ואתרוג והדסים - ונתחברה לצדיקים ושלמים, אז היה לה תיקון, אבל בעת שהיא נפרדת לעצמה, חובה עלינו לחבטה בקרקע, ולרמז בא שאע"פ שבר"ה ויהכ"פ וימי הסוכות צירפנו פושעי ישראל עמנו, אבל כל התכלית בזה הוא רק כדי לחבר את הרשעים באגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים, אבל אלו הפושעים שאין רצונם להיות באגודה עמנו לאבינו שבשמים ונחלקו לכת בפני עצמה, חובה עלינו ללחום בהם ולחבוט אותם בארץ עד שיוכנעו ויושפלו ולא לקרבו כלל וכ"ש שלא לאוגדם עמנו.

במחשבת החג

פנינים וחיזוקים נבחרים לחג הסוכות מגדולי הדרשנים

רבי יעקב שיש שליט"א

חביבות המצווה

בהקדמה לספר "שלמי תודה" על סוכות, מספר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל שניגש אליו יהודי וסיפר לו שבהיותו צעיר הוא היה גר מול השוק של הד' מינים בתל אביב בחצר בית הכנסת הגדול. והוא היה רואה מדי שנה בבחינת מדרש פליאה, את הפונוביזר רב שהיה מגיע לשוק בבוקר מסתובב ומסתובב עד הערב, ככה היה מגיע כל יום ולא היה קונה אפילו ערבות.

אז הא בא לרבי בן ציון פלמן ושואל אותו- הרב, אתה הרי תלמיד של הפונוביזר רב אולי לך יש הסבר לזה? ענה לו רבי בן ציון- לא, אין לי תשובה על זה.

אומר רב בן ציון פלמן- את התשובה קיבלתי בלוויה של הפונוביזר רב. באותה לוויה מי שהספיד אותו היה הגר"ח"פ שיינברג זצ"ל והוא הזכיר את המדרש המפורסם שכאשר רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר יצאו מהמערה, כל מה שרבי אלעזר הקפיד רבי שמעון בר יוחאי תיקן, עד שהם ראו יהודי מבוגר רץ עם שני חבילות הדסים, שאל אותו רבי שמעון בר יוחאי- למה אתה רץ? ענה לו היהודי- עוד רגע שבת. ומה זה ההדסים- שאל רבי שמעון, ענה לו היהודי- זה לכבוד שבת, אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור.

אמר רבי שמעון בר יוחאי לרבי אלעזר- אתה רואה כמה יהודים עושים לכבוד שבת? מיד נרגע רבי אלעזר.

שאל רבי הגר"ח"פ שיינברג- מה גרם לרבי אלעזר להרגע בסיפור הזה?

אמר רבי הגר"ח"פ שיינברג- לא כתוב בשום מקום שצריך הדסים לשבת, אבל זה תוספת של חביבות המצווה ושמחה של מצווה, ואהבת ה', להרחיב את הכבוד והעונג שבת עם הדסים וטבב בשבת.

אמר רבי שמעון בר יוחאי לרב אלעזר בנו- נכון שהוא לא למדן גדול, אבל תראה איזה חביבות המצווה, מה זה עם ישראל בתפארתו איך הם מחבבים את המצוות, שהוא צריך שני הדסים כנגד זכור ושמור.

סיפר הגר"ח"פ שיינברג- שאלתי את הפונוביזר רב, אתה אדם כזה עסוק מה אתה נוסע כל שנה לשוק הרי מביאים לך ד' מינים מהודרים עד הבית?

אמר לי הפונוביזר רב- לראות יהודים בפרט אחרי השואה, מתרוצצים בשמש ומחפשים ד' מינים שיהיו הכי מהודרים ביתר חביבות, ואחר כך להפרד מכמה מאות שקלים, זה עושה לי עונג רוחני ורגשי קודש לכל החורף.

לכן, רבי אחא בר יעקב שכשהיה מנענע את הלולב היה אומר "דן כגירא בעינא דשטן". הוא לא דיבר הנטילה הוא דיבר על הנענועים, כי ברגע שנטילים כבר יוצאים ידי חובה, אבל מי שמנענע יש בזה חביבות המצווה וזה כחץ בעיני השטן, ההרחבה של הנענועים.

מספרים על רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, שלפני ראש השנה הוא הלך ברחוב וראה את השטן שפניו נפולות. שאל אותו- מילא הקרבנות שלך, אבל אתה עם האף למטה?! אמר לו השטן- כן, יצאה אונייה מיפו עם רבבות אתרוגים לאירופה, אני לא יכול לשאת את זה.

אחר כך בחול המועד סוכות הוא ראה אותו שש ושמת. שאל אותו- מה קרה עכשיו? ענה לו השטן- קיבלתי רשות להטביע את האונייה, כל האתרוגים טבעו בים.

אחר כך שוב פעם הוא רואה את השטן במוצאי סוכות עם פנים נפולות. שאל אותו- מה קרה עכשיו? ענה לו השטן- עם ישראל האלה לא מוותרים- אין אתרוגים? אז קונים סט אחד של ד' מינים, נותנים למרא דאתרא והמרא דתרא מוציא את כולם.
כי העיקר אצל הקב"ה זה החביבות של המצווה, ושמחה של מצווה, כי מי ששמח במצווה סימן שהוא אוהב את מי שציווה.

רבי מנחם שטיין שליט"א

סוכות- חג הקיום היהודי

ראיתי ווארט נפלא שכתב מהר"י ברונא לבאר את ההלכה שלכתחילה אין לעשות הסכך עבה מדי, עד שאין הכוכבים נראים מתוכו. לכאורה יש להבין מה העניין לראות את הכוכבים מתוך הסוכה?

אלא, המילה "כוכב" מורכבת משתי הברות: "כו"- "כב". כ"ו הוא גימטריה של שם הוי"ה, כ"ב הוא מספר האותיות שאיתן נכתבה התורה הקדושה. קודשה בריך הוא ואורייתה- חד הוא.

מתוך הסוכה אנחנו מכריזים: "כו-כב"! בטחוננו הוא אך ורק בשם ה' ובתורה הקדושה! "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות" (זכריה ד, ו).

עם ישראל חי וקיים עוד לפני שהיו לנו פצצות אטום. עם ישראל שרד אלפי שנים לפני מערכות הביטחון למיניהן. הוא אינו סומך עליהן, ולא שם את בטחונו בהן!

הביטחון היחיד שמחזיק את העם היהודי הוא: "זפרוש עלינו סוכת שלומך".

לפיכך חשובה כל כך הידיעה: "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", משום שידיעה זו היא סוד קיומנו ונצחיותנו במשך שנות כל קיומנו.

רבי מאיר צימרוט שליט"א

יסוד הד' מינים- אחדות

בחג הסוכות אנו מצווים להיות בשמחה, שנאמר (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך". כתב ה"פלא יועץ" שמי שמשתדל במועד להיות כל הזמן בשמחה ובטוב לבב, ולהסיר מליבו את כל הדאגות המעכבות את השמחה, ומשתדל שלא להצטער כלל- מבטיחה לו התורה- "והיית אך שמח", שתהיה לו שמחה במשך כל השנה כולה!

בפסח אומרים בהגדה: "כנגד ארבעה בנים דיברה התורה". לכל בן יש תשובה אחרת לשאלתו. לא הרי התשובה שמשיבים לבן זה, כהרי התשובה שמשיבים לבן זה. כמו כן ישנה בפסח מצוות ארבע כוסות, כאשר כל כוס עומדת בפני עצמה. אם שותים את כל הארבע כוסות בבת אחת- לא יוצאים ידי חובה.

לעומת זאת במצוות ארבעת מינים הנוהגת בחג הסוכות, אדרבה, ישנה מצווה לאגוד את המינים ביחד, ואין כל אחד מהם עומד בפני עצמו.

הסיבה לכך היא, משום שארבעת המינים מסמלים את כל החלקים שיש בעם ישראל, גם אלו שאין בהם טעם וריח, וגם אלו שיש בהם רק אחד מן הדברים. לפיכך מצווים אנו לאגוד את המינים משום ששאיפתנו ומטרתנו הם להגיע לאחדות: "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם"

שמחת בית השואבה

רבי שלום מאיר
וולך שליט"א

מכל השמחות הרבות שהקיפו את בית המקדש - בולטת לה במיוחד "שמחת בית שואבה". עד שאמרו חז"ל: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו!" (סוכה נא ע"א)

שמחה זו נסבה סביב מצוה מיוחדת שניתנה לנו "הלכה למשה מסיני", והיא מצות "ניסוך המים". בכל יום מימי חג הסוכות, מיד לאחר הקרבת קרבן התמיד של שחר, היו מנסכים על גבי המזבח מים שנשאבו ממעיין השילוח. שאיבה זו היתה נעשית בשמחה ובששון, ככתוב (ישעיה יב): "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה". משמעות עמוקה ומיוחדת טמונה בה במצוה זו של ניסוך המים על גבי המזבח. סודותיה עמוקים ונשגבים. יש בה רמז להכנעה מוחלטת בפני בורא עולם - "הרי אנו לפניך כמים הנשפכים הללו!". המים שניסכו היו יורדים לתוך ה"שיתין", אלו הם נקבים עמוקים שהיו מגיעים עד התהום. שיתין אלו נבראו כבר מששת ימי בראשית! וזה רמז במלה "בראשית" - ברא - שית. חכמי הסוד אמרו כי המים מסמלים את מידת החסד, ומי התהום הם חסד אינסופי הטמון בבריאה. ניסוך המים לתוך מי התהום - יש בו התחברות עם חסדיו האינסופיים של בורא עולם שעושה עמנו. על ידי ניסוך המים, אף היו המים של השנה הבאה מתברכים. על כל פנים, מצוה זו היתה ממלאת את הלבבות בשמחה עצומה.

כה גדולה היתה השמחה, וכה מרחיבה את הלב, עד שהיתה מסוגלת לרומם ולהעלות את האדם לדרגות גבוהות במיוחד, כמו שאמרו (ירושלמי סוכה פ"ה ה"א): "למה נקרא שמה בית השואבה? - שמשם היו שואבים רוח הקדש!". ואכן הנביא יונה בן אמיטי, עלה לרגל לשמחת בית השואבה - ועקב שמחתו הרבה, זכה להיות נביא ה'!

גדולי ומנהיגי הדור, הסנהדרין, ראשי הישיבות, חכמי התורה - הם אלו שרקדו, שרו וניגנו! אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל, כשהיה בשמחת בית השואבה, היה נוטל שמונה אבוקות של אור, וזורק אחת ונוטל אחת, ואין נוגעות זו בזו! וכשהוא משתחוה - נועץ שני גודליו בארץ, ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף, ואין כל בריה יכולה לעשות כן! הכל נעשה מתוך התלהבות והתלהטות של קדושה! אותם גדולי עולם היו בבחינת "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך" בכל רמ"ח אבריהם, היו מתלהבים ושמחים לכבודו של ה' יתברך!!

הושענא רבה

רבי ברוך
הוזנבלום שליט"א

יום הושענא רבה הוא הסיום של הימים נוראים, ואנו מסיימים אותם עם שבע הקפות, לאמר: אנחנו יוצאים עכשיו מהימים נוראים ומתחילים שנה חדשה. מה עלינו לעשות? בראש ובראשונה עלינו לזכור כי עבודת הקפות נועדה להכניע את היצר הרע, לבטל את כוחו. ביטול כוחו הוא רק באמצעות התכופות והשתחויה כלפי רצון ה'.

הוסיפו מתקני התפילה ואמרו: בסיומה של כל תפילה, כשיוצאים אל הרחוב, נזכור: היצר הרע מחכה לנו! הוא ינסה לשכנע אותנו ללכת בקומה זקופה, לא לבטל את רצוננו מפני רצון ה', אלא לעשות כל העולה על רוחנו.

לכן, לפני יציאתנו לרחוב, עלינו לומר את תפילתו של יהושע - "עלינו לשבח", שנאמרה אחרי כיבוש יריחו והכנעתו של היצר הרע, ובה "אנחנו כורעים ומשתחוים", מתכופפים, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואיננו הולכים בקומה זקופה, כפי שמבקש מאתנו היצר הרע.

משום כך נאמרת תפילה זו דווקא לפני היציאה לרחוב, משום שהמנוול הזה לא נמצא בבית המדרש, הוא ממתין שאדם יצא מבית המדרש אל הרחוב. שם, ברחוב, נמצא היצר הרע.

וכל זאת לקראת כניסתנו לשנה החדשה, בה נהיה בסייעתא דשמיא כפופים לרצון ה' ומצוותיו.

שמחת תורה

רבי דוד

ברורמן שליט"א

בארץ ישראל יש לחג זה שני שמות: 'שמיני עצרת' ו'שמחת תורה', השם 'שמיני עצרת' מציין את הרעיון של עצירת יום נוסף להתייחד עם הקב"ה. ואילו השם 'שמחת תורה' מציין את השמחה בסיום קריאת חמשת חומשי התורה, והתחלת ספר בראשית מחדש.

בכל קהילות ישראל מציינים שמחה זו בהקפות ובריקודי שמחה בשמחת התורה. בתפוצות עם ישראל ובקהילותיה נהגו מנהגים יפים ומגוונים המציינים שמחה זו, השמחה פורצת גבולות היא, רבים מחכמי ישראל אשר בכל השנה שומרים על איפוק וריסון לרגשותיהם, בשמחת תורה הם יוצאים מגדרם ששים שמחים ועולזים כדוד המלך אשר פיזו וכרכר לפני ארון ה'. חגיגות אלו נחגגו בקהילות ישראל בין בזמנים הטובים ובין בזמנים הקשים ביותר, במרתפי האינקוויזיציה, תחת השלטון הסובייטי הקומוניסטי, ובשואה האיומה, תיאורים מדהימים מעוררי השתהות סופרו על השמחה הגדולה שהתפרצה ביום זה גם בתקופות קשות וכואבות ביותר.

יש להתבונן מה פשר שמחה זו המקיפה את כולם? שמחה שבה זקנים וצעירים חוברים יחדיו לחבוק את ספר התורה ולרקוד עמו ללא הפוגה שעות ארוכות. הנמצא עם נוסף בכל העולם כולו הרוקד ועולז בספר החוקים שלו?!

עוד שואל מרן ראש הישיבה רבינו הגדול הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, מדוע שמחים אנו כשמסיימים ולא כשמתחילים, מדוע שלא נחגוג עם התורה בשבוע בו אנו מתחילים לקרוא את ספר בראשית, ולא כשמסיימים ונפרדים מספר דברים. שאלה זו מתעוררת גם בסעודת סיום מסכת, הלא פרידה כרוכה גם בכאב וברגשות מעורבים, ומדוע שלא נציין את שמחת ההתחלה במקום את ה'סיום', וכפי שנהוג בתלמודי תורה לחגוג בשמחה גדולה לילדים הקטנים את 'מסיבת סידור' או 'מסיבת חומש', מסיבות אלו חוגגים דווקא כשמתחילים.

מיישב מרן זצוק"ל: כשיהודי זוכה ללמוד תורה, כל פרשה שנלמדה על ידו, מצטרפת היא ונלווית אליו אל הפרשה הבאה, הוא לא נפרד ממנה אלא היא מלווה אותו להבין את הפרשה הבאה. כך גם כשזוכה ללמוד מסכת ומתחיל ללמוד את המסכת הבאה, הוא לא נפרד מהמסכת הקודמת, מפני שהיא נלווית אליו להבנת המסכת הבאה. כי התורה שלמד נלווית אליו ופותחת את מוחו ולבו להבין ביתר עומק את הסוגיה הבאה.

על כן מציינים אנו את השמחה הגדולה בשמחת תורה על כך שזכינו לסיים את חמשת חומשי תורה, אנו שמחים כי כעת לכשתחיל ללמוד את ספר בראשית מתחילה, לא יהיה זה אותו לימוד כמו בפעם שעברה, שהרי חמשת הספרים שלמדנו כבר נלווים אלינו בבואנו ללמוד את ספר בראשית שוב, הלימוד יהיה עמוק יותר, נכון יותר, ומדויק יותר.

ומדוע זה כך? מה יש בתורה שאין בכל לימוד פילוסופי אחר?

התשובה היא שלימוד התורה וקיום המצוות הם לא רק התשתית לחוקת האומה, אלא התורה היא המעצב הטמיר של נפש היהודי, היא משוש חייו, התורה היא הדרך היחידה להתקשר עם הקב"ה, כפי שאמרו חז"ל (זוהר אחרי עג, א): 'קודשא בריך הוא ואורייתא חד הם', כלומר החיבור אל התורה כמוהו כחיבור אל בורא העולם. לימוד התורה הוא זה שהעניק לעם את טעם קיומו המופלא. דומה כי הקשר הנפשי לספר התורה, מיוחד הוא ואין שני לו.

המוסף המיוחד מוקדש

לברכה והצלחה:

אבי מורי אליהו
בן שרה

לעילוי נשמת:

נחמן אבא בן
נתן נטע

לעילוי נשמת:

שרה בת אליהו

לברכה והצלחה:

אמי מורתי מירב
בת חנה

לעילוי נשמת:

גיל בן אוריאל

לעילוי נשמת:

טובה בת דב

לברכה והצלחה:

תמור בת מירב

לעילוי נשמת:

פרידה מרים בת גדליה
יוסף אלתר בן אברהם

לעילוי נשמת:

ישראל אריה בן
נחמן זאב

לברכה והצלחה:

מוריה בת מירב

לזיווג הגון:

מאיה בת לימור

לעילוי נשמת:

קלרה(חווה) בת
ישעיהו

לבריאות איתנה

ואריכות ימים:

נתן נטע בן טובה

לזיווג הגון:

חנה בלה בת חווה

לעילוי נשמת:

פסיה בת
יחזקאל דוד

לברכה והצלחה:

רונו בן רות וכל
משפחתו

לברכה והצלחה:

הרב מרדכי שושרד
שליט"א

לעילוי נשמת:

צבי בן יחזקאל
דוד

מערכת מדברי המגידיים מאחלת

לכל קוראי העלון וכל בית ישראל חג שמח!

"ושמחת בחגך - והיית אך שמח!"

